

สารนิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ศิลปะและจิตรกรรมฝาผนังแบบแผนประเพณีไทยใน
แง่มุมที่พยายามจะเชื่อมโยงเรื่องราวทางสังคม วรรณคดี และความคิดความรู้ของสังคมอันแวดล้อมในช่วงที่มี
การวาดภาพจิตรกรรมนั้นเท่าที่จะทำได้ทั้งนี้เพื่ออธิบายที่มาของภาพเชิงสังวาสของเพศเดียวกันที่มีปรากฏใน
จิตรกรรมไทยในช่วงสมัยที่ศึกษาคือช่วงรัชกาลที่ 1-5 ของสมัยรัตนโกสินทร์

ด้วยสมมติฐานหลักที่ผู้เขียนเห็นว่าจิตรกรรมหรืองานศิลปะนั้นย่อมเกี่ยวข้องกับสภาพสังคมและ
วัฒนธรรม ดังที่มีหลักฐานเอกสารว่าเรื่องเพศมีปรากฏอยู่ในวิถีชีวิตในระดับชาวบ้าน โดยเฉพาะเมื่อประกอบ
พิธีเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ซึ่งตกทอดมาตั้งแต่บุพกาล ในความคิดเช่นนั้น ผู้คนส่วนใหญ่คือชาวบ้านไทยจึง
เห็นเรื่องเพศเป็นเรื่องที่อาจพูดถึงได้โดยเห็นเรื่องปกติของมนุษย์ ทั้งยังมีคำอธิบายในคัมภีร์ทางพุทธศาสนาถึง
การกำเนิดชีวิต อย่างไรก็ดีแม้การกล่าวถึงเรื่องเพศจะกระทำได้อย่างค่อนข้างเป็นปกติ แต่ก็มี "พื้นที่และเวลา"
อันค่อนข้างจำกัด ไม่ใช่กล่าวถึงหรือแสดงออกอย่างพร่ำเพรื่อในทุกๆ ที่ทุกแห่ง

หากเรื่องเพศที่มีอยู่ในสังคมโบราณ ไม่ได้ถูกจำกัดหรือเอ่ยถึงเรื่องระหว่างชาย-หญิงเท่านั้น หาก
ในเอกสารหลายชิ้นก็กล่าวถึงเรื่องเชิงสังวาสในเพศเดียวกันไว้ด้วย เช่นในกฎมณเฑียรบาลสมัยอยุธยา ใน
พงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ และในวรรณคดีบางเรื่องซึ่งถือเป็นบันทึกสภาพสังคม สิ่งสำคัญคือ บรรดา
ช่างฝีมือที่วาดจิตรกรรมในวัดก็คงได้รับรู้เรื่องราวและกลายมาเป็นแรงบันดาลใจด้วยเช่นกัน

โดยเฉพาะจิตรกรรมฝาผนังในสมัยรัชกาลที่ 1-5 ซึ่งเป็นช่วงที่บ้านเมืองกำลังก่อร่างสร้างตัวและ
ฟื้นฟูศิลปะวิทยาการทั้งดั้งเดิม มาผสมผสานและรับสิ่งใหม่จากภายนอก รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอัน
รุ่งเรืองขึ้นในช่วงรัชกาลที่ 3 ซึ่งนับเป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมศิลปะวิทยาการและให้อิสระกับนายช่างผู้วาด ซึ่ง
ผสมผสานขนบเดิมในการวาดซึ่งยังคงเนื้อหาอยู่อย่างครบถ้วน หากแต่บรรยากาศที่อิสระในขณะนั้น ช่างผู้วาด
จึงสามารถจินตนาการจากแรงบันดาลใจในเรื่องราวทางสังคมลงมาสู่สิ่งที่ตนเองวาดได้ โดยเฉพาะเชิงสังวาส
ในเพศเดียวกันซึ่งคงเป็นที่รับรู้กันมาบ้างในสังคมไทยยุคนั้น จนกระทั่งสังคมเกิดความเปลี่ยนแปลงเมื่อเปิดรับ
วัฒนธรรมตะวันตกซึ่งมีนัยสำคัญยิ่งในการปรับเปลี่ยนโลกทัศน์ของผู้คน การวาดภาพเชิงสังวาสจึงลดน้อยลง
ในที่สุด

The thesis aims to study Art History and traditional Thai Mural painting. This study will connect to social, literature and body of knowledge which framed Thai mural painting and try to understand same-sex erotic scene in traditional Thai mural painting in the era of King RAMA 1-5.

The basis assumption which regards any art or painting were social and cultural bound. The obvious evidence indicated that sex stories were inextricable from ordinary life or way of life. For its have root and essence for fertile ritual and Buddhism scripture in genesis of human life. However account for normality of sex life, but we restricted and prohibited to express it freely.

In the tradition society, sex weren't limited between male and female. Same-Sex erotic appeared in many document such as Ayudhaya Royal Family Law, in Rattanakosin chronicle and in some literature. For the story of the Same-Sex erotic became an inspiration among the artists.

We called the era of King RAMA 1-5 as a period of nation-building and Renaissance. In the era of RAMA III, flourishing time for art and culture. Inspiring on artist, fulfill their imagination and innovation in idea and work and also the clue of Same-Sex erotic. When Thai society open the door and adopt for Western culture and ideas which have impact on people mind and thought. Finally the perception about Same-Sex erotic were gradually fade away.